

Zgovorna množičnost

Pri nas radi poudarjamo družbeni značaj vrhunskega športa in pozabljamo, da ima športna rekreacija tudi velik pomen. Enostranskost slikanja razmerij v telesni kulturi lahko le zavede, in ravno temu smo priča ob potenciranju vrhunškega športa (vrhunski športniki so državni in nacionalni idoli) in omalovaževanju športne rekreacije. Narava razvoja pa se za te čudne posebnosti nič ne zmeni.

Tako že od leta 1973 nenehno narašča množičnost na področju športne rekreacije. V Centru smo imeli takrat 21 telesnokulturnih organizacij, danes jih je 55. Vanje je vključenih 18.500 občanov. Sem lahko prištevamo še tiste, ki organizirano vadijo v trimskih akcijah in raznih rekreativno-tekmovalnih sistemih (teh je 5.800), pa še tiste, ki redno telovadijo v VVZ in ŠSD. Tako bomo dobili številko 30.658 telesnokulturno aktivnih občanov, kar dovolj zgovorno priča o tem, koliko pomembnejša je športna rekreacija od vrhunškega športa, ki se, mimogrede, dostikrat krasi s povsem nevrhunskimi dosežki.

V Centru imamo 452 vrhunskih športnikov, od katerih je 34 kategoriziranih, kar pomeni, da so na dobri poti k zastavljenemu cilju, to je k vrhunskemu rezultatu.

Vsakoletno srečanje športnikov, ki je v Centru že tradicionalno, je bilo 20. januarja. ZTKO je kot vedno doslej povabila vse, ki so bili lani uspešni na področju športne rekreacije in na področju vrhunškega športa, ter jim izrekla čestitke in izročila priznanja.

Novost v letošnjem letu je bila v tem, da so se vabilu odzvali tudi vodilni družbenopolitični delavci naše občine in tako s svojo navzočnostjo in v pogovorih s športniki pokazali zanimanje za tovrstno dejavnost.

SMUČANJE – februar

VSL 768 udeležencev

1. PTT
2. Emona
3. Kartonažna

KEGLJANJE

Moški ekipno: april in maj 186 udeležencev

1. Centromerur
2. Sloga
3. PTT

Ženske ekipno: 1. PTT

2. Centromerur
3. Giposs

Moški posamično: 1. Curk Janez – Metalka

2. Eržen Dušan – Centromerur
3. Čulič Peter – Sloga

Ženske posamično: 1. Pirnar Dragica – SCT

2. Žvelc Alenka – Iskra commerce
3. Jeraj Katja – PTT

ODBOJKA I.

Moški: januar, februar, marec 271 udeležencev

1. Ljubljanska banka
2. Šola za miličnike
3. PTT

Ženske: 1. Narodni dom

2. IBE
3. Ljubljanska banka

Vsekakor je bilo srečanje koristno, saj bo spodbudilo organizatorje športne rekreacije, ki imajo le redkokdaj priložnost slišati pohvalo za svoje družbeno pomembno delo.

MALI NOGOMET

april, do jun. in sept. do okt. 850 udeležencev

1. Sloga
2. Tribuna
3. Železniška postaja

Podajanje priznanj najbolj zaslužnim športnikom in športnim delavcem v občini Center

KOŠARKA

I. skupina: vse leto 430 udeležencev

1. RSNZ
2. Intertrade
3. KDU

II. skupina: 1. CEO

2. Pravnik
3. ŠD Poljane

III. skupina: 1. Sliva

2. SPIZ
3. Triglav

NAMIZNI TENIS

Moški ekipno: november in december 116 udeležencev

1. Postaja Ljubljana
2. Jugobanka
3. RTV

Ženske ekipno: 1. Pravnik

2. Jugobanka
3. PTT

ODBOJKA II.

Moški: april do december 290 udeležencev

1. Ljubljanska banka
2. Kaskaderji
3. Narodni dom

Ženske: 1. ZO PTT

2. IBE
3. Ljubljanska banka

STRELJANJE

Moški ekipno: december 141 udeležencev

1. Sloga
2. Ljubljanska banka
3. PTT

Ženske ekipno: 1. RSNZ

2. PTT
3. Srednja ekonomska šola

Moški posamično: 1. Degiacinto Zdenko – Sloga

2. Borovič Kruno – Sloga
3. Dimec Miha – Elektrotehniška šola

Ženske posamično: 1. Oblak Magda – PTT

2. Polak Irena – Gimnazija Ivan Cankar
3. Zajc Marjeta – RSNZ

ZA ORGANIZACIJSKE USPEHE NA PODROČJU ŠP. REKREACIJE

Tomc Ivo – PTT
Rasim Hajdarpašić – Ljubljanska banka
Plaznik Mirko – Kartonažna
Rupret Franci – ŠD Pravnik
Kerševan Dušan – SCT
Kraljič Bogdan – Vega
Vraber Mika – Iskra commerce

ZA USPEHE PRI RAZVIJANJU ŠP. REKREACIJE

LJUBLJANSKA BANKA PRAVNIK
PTT RSNZ
KARTONAŽNA

NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI:

Anja Zavadlav – SK Olimpija za uspehe v alpskem smučanju
Metka Jerman – SK Olimpija za uspehe v alpskem smučanju
Honzak Lidija – PD Matica za alpinistične dosežke in osvojitve Pika komunizma
Painkirher Lidija – PD Akademik za alpinistične dosežke in osvojitve Pika komunizma
Debevec Rajmund – SD Olimpija za uspehe v streljanju
Polončič Vinko – KK Rog za uspehe v kolesarjenju
Cerkovnik Tomaž – SK Olimpija za uspehe v alpskem smučanju

B. Z.

O ŠTAMPILJKAH IN GRAVERSTVU

Pečat časa daje plastika

Danes je na svetu na tisoče in tisoče poklicev. Nekateri tonejo v pozabo, drugi se ohranjajo skozi stoletja, tretji se rojevajo kot posledica novih časov in izumov. Poklic graverja je eden tistih, ki se kar uspešno prilagaja novim zahtevam.

Kaj pravzaprav pomeni beseda graver? Gre za tujko, ki je prišla k nam iz francoščine, pomeni pa tistega, ki vrezuje risbe ali napise v kamen, kovino, les, vrezovalca, črko-rezca, kamnorezca (obrnika ali umetnika). Ne smemo pa pozabiti, da je bilo ravno graverstvo ena prvih poklicnih rehabilitacij slušno prizadetih.

Oče osemindesetletne Ljubljankinje Marije Blejec, s katero smo se pogovarjali v njeni delavnici v Nazorjevi, je bil gluhi grafiki. S pomočjo državne štipendije je po ustrezni šolanju odšel še v Gradec in na Dunaj. Leta 1921 je v Ljubljani odprl delavnico, v kateri so izdelovali štampljke. Kmalu je pritegnil k sodelovanju dobrega ročnega graverja Svetka, ki se je izučil pri gluhih očetih. Danes njegovo delo nadaljuje hči.

»Od treh otrok sva brat in jaz v tem poklicu. Bila sem pri hiši in sem nekako zrasla s tem. Žal se poklica nisem izučila. Samo priučila sem se ga pri očetu. Bolj me sicer vleče v primerjalno književnost, a mi ni prav nič žal, da sem v tem poklicu. Toda če bi bila še enkrat mlada, bi bila rada strokovno usposobljena. Občutek imam, da smo zelo avstroogrski

v tehnologiji in izdelkih. Kot da bi premalo znali.«

»Iz česa sestoji vaše delo?«

»Predvsem iz izdelave štampljk. Gre za črkostavsko delo iz grafičnih svinčenih črk. To vulkaniziramo in dobimo gumijast odlitek. Če primerjam graverstvo z izdelovanjem štampljk, se je lažje priučiti prvemu. Za gravuro ni treba toliko strokovnega znanja kot ročne spretnosti, občutek za estetiko, oblikovanje, potrebna je praksa. Kar zadeva graviranje, delamo samo strojno, v plastiko in kovine; v zlato ne moremo, ker ni ročnih graverjev. Graversko šolo so ukinili, toda z usmerjenim izobraževanjem se je mladim spet odprla možnost za to delo.«

»Se mladi danes zanimajo za ta poklic?«

»Malo. Ljudje so premalo seznanjeni s tem. Slovenci nimamo tradicije. Premalo donosen poklic, preveč poseben. Nič ne pade iz stroja samo od sebe. Vsako malenkost moraš narediti sam. To je drobno, natančno delo, pri katerem trpijo predvsem oči. Pred vojno je še stari mojster Svetek delal z lupo. To je poklic, ki zahteva veliko dela. Da v njem vzdržiš, ga moraš imeti rad.«

»Se je vaše delo s tehnologijo, me-

todami dela kaj spremenilo?«

»Od leta 1963, ko sem začela, se je tehnologija spremenila pri štampljkah in sicer pri vulkanizaciji. Danes ne delamo več keramičnih matric, ampak so iz bakelita. V graverstvu ni nič drugače, morda le to, da je manj kovine in več plastike, na pohodu je zlasti pleksi.«

»Veliko dela?«

»Ravno prav.«

»Pa konkurenca?«

»Je. Posebno v zadnjem času, ko so se mladi, ki so delali pri kakšnem podjetju, osamosvojili.«

»Kolikšna je čakalna doba za izdelavo, na primer, ene štampljke?«

»Različno. Odvisno od zahtevnosti

dela, od štirinajst dni do treh tednov.«

»Naroči jo lahko vsakdo?«

»Stranka mora za izdelovanje štampljke pokazati obrtno dovoljenje, podjetja, zdravniki pa prinesejo s seboj diplomu ali izkaznico zdravstvenega društva.«

»Kdo vas bo nasledil?«

»V poklic sem šla pozno in tako imam pred seboj še najmanj deset let. Če bi zdaj nehala, bi poklic pogrešala, a vprašanje je, kaj bo čez deset let. Če hoče človek voditi delavnico, je pri tem malo poklicnega dela. Kar zadeva naslednike, je za moje otroke prepozno, da bi se usmerili v ta poklic, saj so že prestari. Tu je tridesetletni nečak, ki ima grafično šolo. Rada pa bi, da bi bil soudeležen tudi kdo iz moje družine, ne le po sestrini strani. Človek ima svoje sanje.«

MILICA GOJANOVIC

Štampljke in graverstvo – redek, vendar nujen in zahteven poklic